

INFORMACIJA O PLANU ISPUNJENJA ZAVRŠNIH MJERILA ZA PRIVREMENO ZATVARANJE PREGOVORA U POGLAVLJU 29 – CARINSKA UNIJA

I INFORMACIJE O POGLAVLJU

Carinska unija je prostor na kojem ne postoje unutrašnje prepreke kretanju robe, dok se na robu koja se uvozi primjenjuju zajednička pravila, carine i kvote. Uspostavljena je 1. IV 1968.

Osnovni ciljevi Carinske unije su stvaranje zone slobodne trgovine, jačanje ekonomskih odnosa među državama članicama, ubrzanje razvoja trgovinskih aktivnosti, podizanje životnog standarda i osiguranje boljih mogućnosti zapošljavanja povećanjem produktivnosti i postizanjem finansijske stabilnosti.

Pravna tekovina carinske unije sastoji se od zakonodavstva koje je obavezujuće za sve države članice. Obaveza svake države članice je da osposobi kapacitete za primjenu zakonodavstva, uključujući veze s relevantnim elektronskim carinskim sistemom Evropske unije i da osigura primjenu posebnih pravila utvrđenih u povezanim područjima pravne tekovine Unije, poput spoljne trgovine.

Ovo pregovaračko poglavlje obuhvata 14 oblasti: opšta carinska pravila i procedure, carinski status robe i tranzit, carinsko vrednovanje, carinska klasifikacija i tarifa, pravila za preferencijalno i nepreferencijalno porijeklo, oslobođenje od dažbina, bezbjednosni aspekti Carinskog zakona, prava intelektualne svojine, kulturna dobra, kontrola gotovog novca na granici, prekursori za droge, međusobna administrativna pomoć i međunarodna carinska saradnja, organizacija Uprave i kompjuterizacija.

Poglavlje 29 – Carinska unija je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji održanoj 16. XII 2014.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 26. VII 2018. je usvojila novu Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 29 – Carinska unija.

II AKTIVNOSTI NA ISPUNJENJU ZAVRŠNIH MJERILA

I MJERILO: Crna Gora nastavlja da usvaja zakonodavstvo u preostalim oblastima koje zahtijevaju dalje usklađivanje, prije svega da uskladi svoje zakonodavstvo u oblastima: carinskog statusa i tranzita, upravljanja carinskim rizicima i bezbjedonosnim aspektima, uključujući Program ovlašćenog privrednog subjekta (AEO), pravo intelektualne svojine i prekursorima za droge

Ministarstvo finansija i Uprava carina prate dinamiku izmjene carinskih propisa na nivou Evropske unije i u skladu sa istom vrši reformu zakonodavstva u cilju primjene evropskih standarda u ovoj oblasti. Međutim, glavni izazov ovog poglavlja predstavlja konstantan razvoj međusobno povezanih IT sistema, te preostaje rad na daljem razvoju infrastrukturnih aspekata.

Crna Gora će u narednom periodu pripremiti plan prenošenja zakonskih odredbi Evropske unije (UCC i podzakonska akta) u cilju potpunog usklađivanja propisa i dostizanja evropskih standarda i paralelno definisati dinamiku kreiranja neophodnih uslova za implementaciju IT sistema.

Zakon o izmjenama i dopunama Carinskog zakona („Sl.list CG“, br. 71/17) stupio je na snagu 8. XI 2017. Ovim zakonom izvršeno je dodatno usklađivanje sa Carinskim zakonom Unije (UCC) u dijelu odredbi o nepreferencijalnom porijeklu robe i carinskom vrednovanju. Takođe, Zakonom su usklađene sa UCC-om i odredbe koje se odnose na ovlašćene privredne subjekte, status robe i tranzitni postupak, kao i odredbe koje se odnose na zaštitu prava intelektualne svojine. **Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe za sprovođenje carinskog zakona** („Sl list CG“, br. 40/17) stupila je na snagu 5. VII 2017. Navedenim izmjenama i dopunama, Uredba za sprovođenje carinskog zakona izmijenjena je u dijelu odredbi koje regulišu postupanje sa ekspresnim pošiljkama i statuse ovlašćenog pošiljaoca i primaoca.

Donošenjem **Zakona o carinskoj tarifi** („Sl. list RCG“, br. 75/05, 17/07 i 28/12) započelo je usklađivanje crnogorskih propisa koji regulišu područje carinske tarife s pravnom tekovinom Evropske unije. Na osnovu Zakona o carinskoj tarifi, koji predstavlja osnovni propis iz ove oblasti, donosi se Uredba o Carinskoj tarifi do kraja novembra tekuće godine, za sledeću kalendarsku godinu.

Trgovinska politika Crne Gore određena je članstvom u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (STO). Počev od dana pristupanja STO, Crna Gora implementira obaveze koje je preuzela tokom pregovaračkog procesa u dijelu pristupa tržištu roba, odnosno vrši sukcesivno smanjenje carinskih stopa svake godine 1. januara, a zadnja izmjena će biti 2022. Tokom pregovora preuzete su i obaveze sadržane Ministarskom deklaracijom o proširenju trgovine proizvodima informacione tehnologije (ITA 2 Sporazum) i Protokolom o izmjeni aneksa sporazuma o trgovini civilnim vazduhoplovima. Svake godine Vlada Crne Gore

usvaja **Uredbu o izmjenama Uredbe o Carinskoj tarifi**, kojom se liberalizuju carinske stope u dijelu roba informacione tehnologije i civilnih vazduhoplova, u skladu sa navedenim sporazumom.

Vlada je 29. III 2018. usvojila Strategiju trgovinskih olakšica 2018-2022 kojom su konsolidovane sve obaveze iz oblasti trgovinskih olakšica (STO Sporazum o trgovinskim olakšicama, CEFTA Dodatni Protokol 5) i definisana dinamika i nadležnosti za njihovu implementaciju. Strategija predviđa set mjera i aktivnosti čijom će se realizacijom, do kraja 2022. godine, otkloniti administrativne neefikasnosti u prekograničnom prometu robe i na taj način vrijeme potrebno za sprovođenje procedura za uvoz, izvoz i tranzit robe smanjiti za 50 %, a prateći troškovi za 20%. Sve mjere i aktivnosti iz Strategije u potpunosti su usklađene sa obavezama iz Pregovaračkog poglavlja 29, zbog čega će i način njihove implementacije biti saglasan sa načinom implementacije istih mjera u zemljama članicama EU.

Od 1. I 2016. Crna Gora je, na osnovu STO Bali Odluke, počela da primjenjuje preferencijalni tarifni tretman za robe porijeklom iz najmanje razvijenih država (LDC) shodno klasifikaciji UN i to za 97% pozicija iz Carinske tarife. Izuzetak su proizvodi koji se svrstavaju u glave carinske tarife 3, 8, 9, 24 i 93.

Crna Gora planira da do kraja 2018. izvrši reviziju odredbi **Zakona o kontroli proizvodnje i prometa supstanci**, koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci radi usaglašavanja sa relevantnim propisima Evropske unije.

U toku je procedura za usvajanje **Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe za sprovođenje carinskog zakona**, čija primjena treba da dovede do odvijanja postupka tranzita u skladu sa evropskim normama, odnosno, u skladu sa pristupanjem Crne Gore određenim konvencijama i obavezama u toj oblasti. Radi se o kompleksnim izmjenama iz više različitih oblasti sprovođenja, pa iste pored tranzita, obuhvataju porijeklo i vrijednost robe, kao i instrumente obezbjeđenja carinskog duga. Istovremeno, u toku je procedura usvajanja **Uredbe o uslovima za odobravanje statusa ovlašćenog privrednog subjekta na carinskom području Crne Gore**. U cilju stvaranja uslova za sigurniji lanac snabdijevanja, kao i smanjenja formalnosti kod carinske službe, a koje se odnose na trgovinu, urađen je predlog pomenute uredbe. Rok za donošenje obje uredbe bio je kraj II kvartala 2018.

U skladu sa daljim usaglašavanjem sa Carinskim zakonom Unije (UCC) u toku je rad na izmjeni **Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu podnošenja carinske deklaracije** i drugih obrazaca koji se upotrebljavaju u carinskom postupku, a koji, umjesto podnošenja carinske deklaracije i pratećih dokumenata u papirnoj formi, predviđa njihovo podnošenje elektronskim putem. Donošenje pravilnika planirano je za I kvartal 2019.

Zakonom o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list CG“, br. 49/10, 40/11 i 44/17) uređuju se pitanja od značaja za iznošenje kulturnih dobara iz Crne Gore. Pored navedenog zakona, ova pitanja uređena su i **Pravilnikom o bližim uslovima i načinu izdavanja odobrenja za privremeno iznošenje kulturnih dobara u inostranstvo** („Sl. list CG“, br. 50/13). U cilju daljeg usaglašavanja s evropskim standardima sprovedene su aktivnosti na izradi **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara** planiranog za kraj III kvartala 2018. Predmetni zakon je poslat na mišljenje Evropskoj komisiji. Navedenim izmjenama i dopunama, između ostalog, izvršiće se usklađivanje u dijelu koji uređuje iznošenje kulturnih dobara, antikviteta i umjetnina, a nakon toga planiran je rad na **Pravilniku o bližim uslovima i načinu izdavanja odobrenja za privremeno iznošenje kulturnih dobara u inostranstvo**, čije je usvajanje planirano za IV kvartal 2019.

II MJERILO: Crna Gora dosljedno i efikasno primjenjuje svoje carinske propise u svim svojim carinskim ispostavama, naročito u oblastima: obrade deklaracija, porijekla, pojednostavljenih procedura, prava intelektualne svojine, selektivnosti kontrola i analize rizika (uključujući automatsku analizu rizika prije dolaska/otpremanja robe u svim vidovima prevoza)

Uprava carina konstantno ažurira instrukcije koje se odnose na carinske procedure u skladu sa novim propisima i vrši revizione kontrole rada Područnih jedinica u cilju obezbjeđivanja jednobrazne primjene propisa u svim Područnim jedinicama.

Uspostavljena je digitalna baza svih instrukcija, uputstava i drugih objašnjenja (INTRANET), koja omogućava carinskim službenicima olakšan pristup radi efikasnog i jednobraznog postupanja.

Uprava carina donijela je instrukcije o primjeni pojednostavljenih postupaka na osnovu knjigovodstvenog upisa, oslobođenja od plaćanja uvoznih dažbina, postupanja sa ekspresnim pošiljkama u vazdušnom saobraćaju, postupanje u slobodim zonama.

U cilju pravilne i jednoobrazne primjene pravila porijekla i dijagonalne (SAP i SAP+) kumulacije porijekla na osnovu Regionalne konvencije o Pan-Euro-Mediterranskim preferencijalnim pravilima porijekla, Uprava carina, nakon svakog objavljivanja Obavještenja i Matrice dijagonalne kumulacije u Službenom listu EU serije C, izrađuje uputstva organizacionim jedinicama o primjeni iste unutar pan-Euro-Med zone.

Takođe, izrađeno je i objašnjenje o izdavanju dokaza o porijeklu robe - uvjerenja EUR. 1 i Izjava na fakturi, prilikom izvoza u Evropsku uniju određenih poljoprivrednih proizvoda na osnovu jednostrano dodijeljenih autonomnih trgovinskih preferencijala.

U dijelu carinskog vrednovanja izrađena su pojašnjenja koja su za cilj imala unapređenje znanja carinskih službenika. Takođe, u dijelu sprovođenja sudske prakse ukazano je na praksu Evropskog suda pravde br. C291/15.

Iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine izrađeno je Uputstvo za carinske službenike o primjeni Uredbe i niz instrukcija o postupanju carinskog organa. Nadležnim organizacionim jedinicama redovno se dostavljaju usvojena rješenja po zahtjevima nosilaca prava za preduzimanje carinskih mjera za zaštitu prava intelektualne svojine.

U cilju jedinstvene, dosljedne i efikasne primjene upravljanja rizikom, Uprava carina je, uz tehničku pomoć TAIEX-a, realizovala projekat „Elektronski registar upravljanja rizikom (RUR)“, projekat „Elektronska evidencija analize rizika i rezultata kontrola“, Uputstvo o radu i unošenju informacija u elektronsku bazu podataka RUR, Uputstvo za evidenciju podataka o kontroli, analize rizika u carinjenju i tranzitu i Uputstvo za lokalnu analizu rizika.

Uz tehničku pomoć Svjetske banke izrađen je strateški dokument „Okvir za upravljanje rizikom“. U oblasti analize rizika obuke službenika realizuju se kontinuirano kroz tehničku podršku.

Uprava carina dobija podatke prije dolaska robe (kroz SEED sistem i na osnovu memoranduma o saradnji (MOR) s biznis okruženjem) i sprovodi analizu rizika na tim podacima. SEED sistemu dodate su mogućnosti elektronske evidencije i evaluacije sledećih oblasti: povrat PDV-a, prenos gotovog novca preko državne granice, ATA karnet i evidencija obračuna carinskog duga u putničkom prometu. Obezbijeđena je elektronska analiza rizika prije dolaska robe kod ekspresnih pošiljki. U skladu sa Strategijom obuka 2016-2018. i Godišnjim planom stručnog usavršavanja, vrši se praćenje i realizacija obuka carinskih službenika. Obuke su organizovane od strane Uprave carina i od strane međunarodnih organizacija i institucija. U toku je formiranje Carinskog školskog centra, koji će za carinske službenike organizovati, kako redovne obuke, provjere sposobnosti, seminare, carinski ispit, tako i razne specijalističke vidove usavršavanja i kurseve zavisno od situacije na terenu, e-learning, kao i razna testiranja i doedukacije u smislu bolje primjene carinskih propisa i instrukcija.

III MJERILO: Crna Gora ostvaruje dovoljan napredak u razvoju svih neophodnih međusobno povezanih IT sistema, posebno Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS), Sistema za upravljanje integrisanom tarifom (ITMS), Sistema kontrole izvoza (ECS) i Sistema kontrole uvoza (ICS).

Očekuje se da Generalni direktorat za poreze i carinsku uniju (DG TAXUD) dostavi Ministarstvu finansija i Upravi carina listu IT projekata i potrebnu dokumentaciju za sve projekte koji su mandatorni za pristupanje Evropskoj uniji, shodno zaključcima sa videokonferencije za poglavlje 29, održane u martu 2018.

Crna Gora će u narednom periodu pripremiti plan prenošenja zakonskih odredbi Unije (UCC i podzakonska akta) u cilju potpunog usklađivanja propisa i dostizanja evropskih standarda i paralelno definisati dinamiku kreiranja neophodnih uslova za implementaciju IT sistema.

Kako bi Uprava carina blagovremeno i efikasno realizovala sve aktivnosti na implementaciji i održavanju IT sistema i obezbijedila interkonektivnost i interoperabilnost sa IT sistemima EU, neophodno je obezbijediti potrebna finansijska sredstva iz fondova EU, kao i iz nacionalnih sredstava i u kontinuitetu jačati administrativne kapacitete Uprave carina. Jednom razvijen IT sistem iz sredstava podrške Unije, u slučajevima nadogradnje na nivou EU, Crna Gora je u obavezi da finansira iz nacionalnih sredstava.

Planiranje na nacionalnom nivou treba uskladiti s višegodišnjim strategijskim planom (MASP) koji je Evropska komisija objavila u 2017. Pored EU IT sistema neophodno je planirati i unaprijediti nacionalne IT sisteme, u skladu sa zahtjevima Carinskog zakona Unije. Uprava carina je u ovom kontekstu planirala i održavanje Regionalne konferencije, kojoj će prisustvovati predstavnici iz zemalja Zapadnog Balkana i Turske, a koja će biti održana u Crnoj Gori u oktobru 2018. u okviru Programa CUSTOMS 2020.

U cilju pristupanja Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitu i Konvenciji o olakšicama u trgovini robom, iz sredstava IPA II 2014 će se sprovesti projekat razvoja procedura nacionalnog tranzitnog sistema u potpunosti usklađenog sa zahtjevima zajedničkog spoljnog i unutrašnjeg tranzitnog postupka u Evropskoj uniji. Projektom će biti razvijena i nacionalna tranzitna aplikacija usklađena sa Novim kompjuterizovanim tranzitnim sistemom, fazom 5 (NCTS P5). Projekat je podijeljen na tri ugovora: ugovor za IT implementaciju, ugovor za poslovnu podršku i ugovor za nabavku serverske opreme. Tenderske procedure za sva tri ugovora su u toku, a krajnji rok za potpisivanje ugovora je 10. XII 2018.

Shodno preporukama DG TAXUD-a Uprava carina učestvuje u radu Projektne grupe za UCC NCTS P5. Crna Gora će biti prva država koja će implementirati NCTS P5, bez implementirane prethodne faze NCTS-a.

PREDLOG ZAKLJUČAKA:

- Vlada Crne Gore je, na sjednici od _____ 2018, razmotrila i usvojila Informaciju o planu ispunjenja završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 29 – Carinska unija.
- Zadužuje se Ministarstvo finansija da, bez daljeg odlaganja, uputi Vladi na donošenje:
  1. Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe za sprovođenje carinskog zakona;
  2. Uredbu o uslovima za odobravanje statusa ovlašćenog privrednog subjekta na carinskom području Crne Gore.
- Zadužuju se Ministarstvo finansija i Uprava carina da u kontinuitetu jačaju i unapređuju administrativne kapacitete u cilju dostizanja EU standarda, naročito u oblasti razvoja i implementacije međusobno povezanih carinskih IT sistema.

- Zadužuje se Ministarstvo finansija da u saradnji sa Upravom carina priprema planove implementacije Carinskog zakona Unije u Crnoj Gori.